

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentul 10 lei pe an

IN CESTIA APEI

Se știe, de când Românii au pus piciorul în Constanța, cea d'întăiu preocupare a tuturor edililor a fost aducerea apei potabile, în care scop s'au cheltuit până acum, pe studii analize și lucrări, peste 200,000 lei, dar totul în zadar. A fost dat actualei administrații să resolve această cestiune, împreună cu cele-l'alte mari cestiuni de edilitate, pe larg cunoscute de cetitorii acestui ziar.

Era și e firesc ca dintre acei cari au cheltuit cele 13 milioane ale comunei, fără să lase nimic în urmă de-cât bogățiile lor personale, să privească cu ochi răi și invidioși briliantele succese din anul acesta.

Unii dintr'înșii — am putea numi cu numele pe acei asupra cărora apasă răspunderea unor gestii avortate, ridicate până la peste un milion și trei sute de mii de lei anual — se îndeletnicesc acum în a bârfi proiectele d-lui Várnăv, între altele că pentru apă nu s'ar prezenta nici un concurent, de care-ce nu s'a fixat *anume* punctul de unde urmează să se aducă apa, și că dar întreaga lucrare va fi zădărnicită.

Fie pe pace acei onorabili cetățeni alegători, mai cu seamă acei ce n'au nici o legătură materială sau morală cu orașul, ori au una numai de morală negativă cu cetatea Constanței, lucrarea nu va fi zădărnicită, și propaganda de descurajare ce fac îi va um-

plea numai încă odată de rușinea isprăvilor lor de altă-dată.

Sunt înregistrate la Primăria de Constanța mai multe propuneri de aducerea apei potabile, ori câtă, fără a se fi precizat locul de unde, între cari am vorbit altă-dată de propunerea unor domni ingineri *Pellarin și Visin*, cari cereau numai 350,000 lei pentru aducerea apei; mai e o propunere a acelorași domni ingineri pentru aducerea apei de la Caragea-Dirmen, unde această companie a făcut lotul No. 1 al lucrărilor de captare, dar Ministerul n'a aprobat-o.

Mai e propunerea de concesiune a inginerului *Moulau*, care a concurat la anteproiectul de aducerea apei; mai sunt cele ale *Direcției C. F.*, care se oferă a da comunei până la 1000 m. c., pe și, cu un preț fix de metrul cub.

Credem că toți aceștia au știut ce fac, când se angajau, fără a întreba de domni X sau Y din acești bine-voitori ai Constanței.

Domni aceștia, pe cari, încă odată, i-am putea numi cu numele, bine-cunoscându-le glasul și umbletele, ori cât de departe s'ar fi dus, ar vrea ca comuna să mai reîntreprindă alte studii, să mai cheltuiască alte două sute de mii de lei, cum a făcut-o ei în nătânga sau dubioasa lor chibzuință, pentru aflarea apei, despre care s'a spus de atâtea alte ori, în coloanele acestui ziar, de către ingineri competenți, că se află *berechet*, ori unde s'ar săpa: din oraș până dincolo de Canara, pe toți versanții marelui lac *Sut-ghiol*, ghiol de apă

dulce, sau *lacul de lapte*, cum vine el în traducere românească.

Prin caetul de sarcini se știe că apa va fi adusă din *împrejurimi* și de *cualitatea celei pe care Dir. C. F. o dă funcționarilor săi*, prin uzina de la Anadolchioi, în exploatare ireproșabilă de 4 ani. Prin urmare de la Anadolchioi e indicat să se aducă apa, de unde orașul se alimentează pe dea-întregul înainte de înființarea puțurilor din interiorul orașului, care acum alimentează orașul, afară de gară și port, care își ia apa de la numita uzină a direcției.

Fie pe pace domni detractori, soluțiunea e gata chiar pentru cazul când le-ar fi propaganda ascultată, în acest caz chiar cu doi ani mai curând.

S'au luat toate precauțiunile din vreme; nici o eventualitate nu ne poate surprinde.

EMIGRĂRILE

În cele trei studii ale noastre, publicate prin Septembrie și Octombrie anul trecut, asupra emigrărilor, ne-am ocupat de această cestiune mai numai din punct de vedere fiscal, arătând necesitatea ce este ca Statul să'si reia înapoi loturile dela cei absenți, nepermițând închirierea acestor bunuri, care încă n'au devenit proprietate definitivă a emigranților.

Nu vedem că s'ar fi luat nici o altă măsură în astă privință, decât aceea de a se impune pămînturile absenților la funcieră dublă decât pămînturile arendate,

conform legii de impunere a contribuțiilor directe.—Se vede treaba că legile comune nu îngăduie deposedarea, pe cât timp omul e în viață.—găsească-se el măcar în China sau America.

Noi ne-am făcut largă datoria a deștepta pe guvern de pagubile ce Statul suferă. Poate că legea prezintată din inițiativă privată a d-lui deputat Poienar-Bordea, despre care am dat altă-dată un mic rezumat, răspunde acestei necesități, de aceea nu mai insistăm.

Un rezultat tot a avut deștep-tările noastre de astă toamnă: emigrările pe cari le anunțam nu s'a produs, deși unii din locuitorii satului german, pe care'l numiam, și-au vîndut, în vederea emigrării, toată averea de cari dispuneau, chiar casele, luând altele cu chirie, în cari stau și acum aproape cu bagajele împachetate.

Curentul de emigrare n'a slăbit de loc, dimpotrivă se accentuiază din ce în ce, pentru toamnă, când în genere pote avea loc desfacerea gospodăriilor.

Ziceam astă-toamnă, în numărul nostru dela 22 Septembrie: *ne vom pronunța la urmă în cestiunea emigrării Germanilor*, dar acestui la urmă nu i-a mai venit rîndul până acum, când din nou se vorbește de emigrări în masă, pentru la toamnă.

Descrieam în dișele articole, pe *German* ast-fel: „Dacă judecăm rasa germană după populațiunea ce o reprezintă în Dobrogea, germanul ține morțiș la naționalitate, prea puțin la religie și nici decum la patrie; așa este educațiunea socială a acestui popor: *ubi bene ibi patria*; care religie i se pare mai bună, acolo trece, făcându-se catolic, baptist ori sâmbetist, cu cea mai mare ușurință, *pe când naționalismul îl duce până la cel mai ris-cant exclusivism*».

N'am avut și n'avem de gând să facem multă psihologie în privința însușirilor sufletești ale acestui neam, ci numai a spune convingerea noastră, în cestiă emigrării lui din Dobrogea, care este: *să nu li se pue absolut nici o pedecă, nefînd absolut necesar scopului ce trebuie urmărit în Dobrogea*. Cel puțin aceasta e părerea personală a scriitorului acestor rînduri.

Dar, dacă ne poate fi indiferentă emigrarea elementului german, nu e tot același lucru cu elementul român, care ar putea, și ar trebui să fie cel puțin împătrit în Dobrogea, fiind destul loc pentru aceasta.

Sunt actualmente, după sciințele statistice culesse la prefectura de Constanța, 5050 familii agricole aședate la sate, care n'au de loc pămînturi de hrană, din care 3048 capi de familie români de sînge, veniți de peste granițe, Transilvăneni în genere, iar restul de 2002 familii, români de toate naționalitățile.

Acești oameni stau ca frunța pe apă, gata a pune piciorul peste granița Bulgariei; le lipsese numai un indemn, un sistem, ce credem noi, nu va întârșia a se produce, dacă nu se va lua nici o măsură de prevenirea acestui rîu. Dacă s'au găsit agenți de emigrare pentru America și Pozen, în Germania, cum nu s'ar găsi pentru Bulgaria?

Din Bulgaria au emigrat, anii din urmă, elementul musulman în măsură de 20 până la 30 mii de suflete pe fie-care an, numai prin portul Constanței, după constatările oficiale ale poliției portului. În ce măsură vor fi fost emigrările prin porturile bulgare, și cât vor fi golurile de mari în acest principat, își poate ori cine închipui.

Emigrările continuă chiar acum pe o scară destul de întinsă, după cum se vede din informația ce publicăm mai la vale.

Considerând acum că tot pămîntul lăsat de turci e proprietate a Statului, *mirie*, conform vechilor legiuiri turcești, și că Statul are interesul ca pămînturile să-l fie cultivate, date ori cui, cu atît mai mult elementului român, cu deprinderi, moravuri și religie comună, își poate ori cine face idee cât pericolul e de mare, atît pentru Dobrogea cât și pentru România întreagă.

Acest pericol nu l'a vedut nimeni pînă ce cererea de pașapoate său întetit la Constanța, când d-l prefect Vărnăv a pus de s'au cules toate sciințele de locuitorii fără pămînt și credem că

trebuie să fi făcut toate stăruințele ca să se reguleze pozițiunea acestor români, dacă nu voim ca ei să fie pentru tot-deauna peduți românismului.

Semnalăm din parte-ne pericolul ce ne amenință și cerem guvernului central să se ocupe de cestiune, ca ea să fie regulată în vara acesta, altmintrenea paguba e mare și ireparabilă. — Vom reveni.

Reîntors din America

Ion Dorobanțu, reîntors din America, după cum am povestit în numărul trecut, ne-a mai spus în privința locurilor de arătură ce se dau acolo, următoarele:

Pămîntul de arătură disponibil, unde se duc coloniile europene, se află în centrul Americii, partea cea mai nordică a regiunii agricole din Canada, la miadă-și de *Baia de Hudson*, care e în comunicație cu Oceanul Inghetăt. Provinciile ce se populează acum cu oameni din toată lumea, pînă și cu Chinezi, sunt *Manitoba*, *Tagoda*, și *Winnipeg*, fie-care aproape de 7 ori cât țara românească cu Moldova. Mai tot locul e pustiu: câmpii, păduri, dealuri, riuri și ape stagnante.

Regiunea spre care a fost el direcționat, cu tovarășii lui, e *Winnipeg*, provincia cea mai spre Nord, unde e 7 luni iarnă și abia 5 luni de vară. Nu se face acolo de-cât grâu de primă-vară, orz, ovéz și cartofi.

Tot pămîntul pentru coloniști e împărțit în quartale, sau tarlale mari, sub-impărțite în parcele și loturi, cu număr fie-care, unde noii veniți se așeadă la capetele loturilor, cel mult două familii față în față, despărțiți de o linie, care servește de drum; fie-care familie avînd lotul de 70 hectare, în formă patrată.

Colonistul are dar în fața sa, la unghiurile loturilor, pe vecinul său, la dreapta și la stînga alte două loturi, unul de vîndare, pe bani gata, pe care colonistul îl poate cumpăra, și celălalt de rezervă, de sigur pentru primul fiu majori al colonistului aședat.

La spatele casei, are întinderea

proprietății sale, strins limitată de un alt lot, corespondent la al său, aparținând altei linii, linii cari merg paralel în toată întinderea provinciei. Cu chipul acesta e imposibil să fie mai mult de doi vecini, două familii la un loc. Ast-fel e aședată toată populațiunea agricolă din provinciile sus numite.

Cine are noroc, nemerește pământ bun, cine nu, e val de capul lui, căci nu se admite cu nici un preț sărirea de loturi, ci colonizarea merge pândă, în direcțiunea în care e croită.

Tot pământul unde a descins Dorobanțu e în administrarea (nu mi-a putut spune dacă nu în proprietatea?) a două societăți din capitala provinciei, *Winnipeg*, pe care el mi-le-a numit *Astragent* și *Hotzenbeil*, probabil de la golful *Hudson Baie*.

După socoteala sa, prima societate posedă o treime din teren, și cea de a doua *Hotzenbeil*, două treimi; de aci un lot al primei societăți, și cele-lalte două, din stânga și din dreapta, ale celei-lalte societăți.

Treimea, ce constituie loturile de vinzare, ori când, în plină proprietate, este a societății *Astragent*, iar cele-lalte două treimi, teren de posesie, sunt ale societății *Hotzenbeil*.

Deși pământul uneia și al celei-lalte societăți este deavalmă, loturile fiind țesute unul într'altul, administrația uneia e separată de a celei-lalte, având fie-care sistemul său.

Ion Dorobanțu nu știe să ne spună nimic asupra caracterului acestor societăți, și noi n'avem la îndemână absolut nici un indiciu după care ne-am putea introduce în lămurirea chestiunii: ea ce sunt aceste societăți, care, probabil, fac și întrețin propaganda emigrațiilor din Europa.

Fapt este, că sedau emigranților bilete de drum cu prețuri împătrit mai eftine de-cât ar costa pe un om dusul până în America. Ni s'a spus de unii Nemți că se pot obține bilete de drum aproape gratuite; iar cine n'are nici atâta, n'are de-cât să se adreseze la o rudă sau cunoscut acolo, și primesc gratis biletul transportului,

la anumite vapoare și pe linia drumului de fer, până la orașul desemnat.

În lipsă de pașapoarte, Germanii se pot introduce în vapor și la New-York numai cu biletul de botez al Pastorului din sat; nu e căutat de-cât dacă e sănătos.

Pe lotul de pământ de 70 hectare, cumpărat de la *Astragent*, ești bun stăpân pe el pentru vecie; pe când de pe loturile cedate de *Societatea Hotzenbeil* poți fi deposedat ori când, însă numai în cas de a se face acolo un oraș sau alte lucrări de trebuință publică. Sate nu se fac acolo ci numai orașe; locuitorii sunt împrăștiati cum sunt colibașii din regiunea muntoasă a Carpaților.

Bisericii și școlii nu sunt de-cât la depărtări mari și numai nemțești și englezești. Nu se pomenește până acum de vre-o școală sau biserică de-ale religiei noastre. Populația e o amestecătură din toată lumea, în care se pot înțelege numai cei pe care sortul i-a nimerit să fie de același neam.

O rusoaică, ne povestește Dorobanțu, s'a prăpădit în bordeiul ei din câmp pustiu, împreună cu doi copii mici, tustrei găsiți morți în casă, la venirea bărbatului ei de la lucru strein, unde era dus de mai multe zile. Sunt foarte dese asemenea cazuri în cele 7 luni cât ține acolo iarna, peste măsură de grea.

Pâinea este 30 bani kilogramul iar carnea 1 leu și 60 bani.

Muncitorul poate câștiga la fabricile din oraș de la 5—7.50 lei, iar la câmp 2-5 lei și la drumurile de fer, de la 7.50—12 lei și 50 bani pe zi, sau 1½—2½ dolari.

Biruri și alte hangarale nu sunt de loc, ci numai comisari de poliție, cari vizitează din când în când pe coloni, informându-se mai cu seamă dacă indigenii, *Pieile Roșii*, îi supără când-va la locuințele lor. De-altmătrenea, dice Ion Dorobanțu, sa îmblânzit mult acest popor de sălbaticiei, de o vreme în coace; totuși ei au întâietatea la toate, fiind mult protejați de guvernul englez, ce are acolo stăpânirea.

Drepturile acestor oameni sunt așa de tari, adaugă Ion Dorobanțu,

că te pot disloca ori când de pe ori ce pământ l'ar reclama ei, chiar de pe casele ce le-ai fi construit în oraș, când se ivește vre-unul cu asemenea cereri.

Acesta fiind rezultatul convorbirei cu numitul Dorobanțu îl așternem aci așa cum l'am cules de pe buzele lui, fără nici un comentariu din partene.

Rămâne să facem într'un număr viitor un studiu asupra acestei chestiuni, cu elementele ce ne vom mai putea procura, spre a-l pune sub aprecierea tuturor celor ce se interesează de chestia emigrațiilor.

P. Grigorescu.

Informațiuni

D-l Președinte al Consiliului de Miniștri D. A. Sturdza va sosi astăzi Duminecă, în Constanța, unde va sta până Miercuri, la fiul d-sale d-l Căpitan Sturdza.

Prin Monitorul Oficial de la . . . curent, s'a promulgat legea pentru convertirea milionului ape, afectat lucrărilor de edilitate ale Comunei Constanța, și anume: 300,000 lei, pentru canalizare, lei 100,000 pentru hală, 100,000 lei pentru abator, lei 300,000 pentru reconstruirea bulevardului, 150,000 lei pentru Casino Comunal și lei 50,000 pentru esproprieri, cu condiție ca modificările în marginile acestor cifre să fie aprobate de Minister.

Comuna e pe cale de a realiza acest împrumut imediat la Casa de credit județian și comunal, cu dobânda de 5% și cu prețul de emisiune 94 lei acțiunea de o sută de lei, inclusiv cuponul dela 1 Iulie 1903; ast-fel că după socotelile făcute, comuna nu poate perde, la realizarea lui în bani, prin casa de economie, de cât cel mult lei 22,500 lei la suma întreagă, și odată pentru tot-deauna.

Anuitatea de inseris în bugetul comunei este de 63,000 lei dobândă și amortisment, pe 40 ani.

Afacerea e cât se pôte de buna pentru comună.

Aseară, Sâmbătă, Consiliul Comunei Constanța a terminat votarea bugetului. Nu s'a făcut nici o modificare la filele personalului, după un anumit ordin circular ministerial.

Budgetul ordinar prevede la veniturile

lei 646792 și la cheltueli 646,435, iar cel extraordinar este la venituri de 1,128,000 lei, cu suma milionului, despre care am vorbit mai sus; iar la cheltueli, între cari sunt cuprinse, se înțelege, lucrările afectate milionului, tot atâta. Escedentul anului trecut, cu ratele din vindările de locuri și rămășițele figurază cu 151,000 lei.

Finanțele comunei, o constatăm aci cu adevărată plăcere, sunt în starea cea mai înfloritoare, după cum se va vedea într-o espunere mai largă, pe care ne însărcinăm a o face în numărul viitor.

La 25 curent va avea loc adunarea acționarilor Băncii de Scont. Prietinel care ne făcea ore-cari întrebări, la adresa Consiliului de Administrație, va avea ocazie a cere aceste lămuriri în adunare, de vreme ce administrația dăsei Băncii n'a catadicsit a răspunde la nici o întrebare din cele puse.

Din raportul publicat în broșuri, nu știm dacă ele au fost și împărțite, căci de publicat nu s'a publicat în nici unul din cele 5 diare locale, se vede că operațiunile de scont au fost în anul curent de lei 2,045,835,—34, față de lei 2,252,016—82, ale anului trecut, va să dăcă cu peste 200,000 lei mai puțin ca anul trecut; pe când beneficiile anului acestuia sunt de 28,682-00 lei, față de 24648-54 din anul trecut, ceea ce se esplică prin reducerea unor cheltueli, chiri și altele.—Vom reveni.

Tot la această dată auzim că sunt convocați membrii Societății Agrare din Constanța, — în ce scop nu știm, de orice n'am putut da peste o asemenea convocare până la imprimarea acestui ziar.

Dl Ministru de Finance a depus pe biroul Camerei o lege pentru întrebunțarea escedentului anului bugetar al Statului 1901/902, în sumă totală de lei 21,17,189 bani 18, între cari 6,650,000 pe seama Ministerului de războiu, pentru armament și munițiun și 8,550,000 Ministerului de Lucrări Publice, din cari 2,700,000 pentru continuarea lucrărilor portului Constanța, restul la diferite lucrări din țară, de căi ferate etc. și nici un ban pentru linia ferată spre Tulcea.

Pesimismul nostru exprimat în numărul trecut s'a justificat pe deplin, cât pentru anul curent.

Emigrațiunea Musulmanilor din Bulgaria a reinceput chiar acum din primăvară, ceea-ce e de mare mirare.

Cu ultimele două vapoare poștale au fost imbarcate pentru Constantinopole mai bine de 100 suflete, bărbați femei și copii.

Pentru ziua de 23 Martie, sunt convocată la Camera de Comerțiu:

Mecanicii, lăcătușii, caretașii, ferarii, (potcovarii), turnătorii, tinichegii, ciornicarii, giuvaergii, tâmplarii, strungarii, zidarii, lapiterii, rotarii, dulgherii dogarii, ornamentisti, cufearii, sobarii, moșniștii, zugravii, căldărarii, cazangii, armarii, vâpsitorii, și giangii, spre a procede la formarea corporațiunilor conform legii de meserii.

Nici odată, de 12 ani de când acest ziar apare, n'am zorit în mod deosebit, pe nimeni la plată. Suntem siliți a face acum cel mai stăruitor apel la domnii abonați, mai cu seamă la prietini, să bine-volească a plăti abonaamentele întârziate până și pe câte 4 ani; altminteri, și cum se știe că n-avem anunțul nici partulare, nici oficiale, ziarul va trebui să înceteze, ori să fie scris numai odată pe lună.

MINISTERUL FINANTELOR

FONDUL COMUNAL

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștința generală că, după art. 29 al legii pentru desființarea accizelor, nici o marfă, din cele impuse, nu se poate scoate din comunele ale căror accize sunt arendate.

Ori-cine va încerca să scoată asemenea marfă este pedepsit de lege la sechestrarea mărfii, plus la o amendă de 50 ori mai mare de cât valoarea mărfii.

În cas de recidivă, se adaugă și închisoarea de la 3 până la 6 luni. Deosebit de aceste pedepse, dacă se va constata că însuși arendașul accizelor, direct sau prin oameni de al săi, va încerca a face asemenea contrabandă, pe lângă pedeapsă, li se va resilia și contractul.

Ministerul de finance va priveghia cu cea mai mare asprime asemenea casuri și va fi neînduplecat în aplicarea pedepselor.

Ori-cine va aduce la cunoștință fraude ca cele arătate mai sus, va primi drept recompensă, conform art. 43 din legea băuturilor spirtose, trei pătrimi din valoarea mărfii și amenzilor.

Publicatiune

Primăria comunei Constanța

Caetul de sarcini pentru darea în concesiune a alimentării orașului Constanța cu apă fiind aprobat de Consiliul Tehnic Superior prin Jurnalul N-rul 37 din 903, și de d-l Ministru de Interne prin ordinele No. 2534 și 3556 din 903, se publică spre cunoștința generală că, pentru darea acestei concesiuni pe o durată de 45 ani, se va ține, conform deciziunii Consiliului Comunal din ședința de la 20 Februarie a. e. licitațiune în localul acestei Primării, strada Carol I No. 48, în ziua de Luni 28 Aprilie (11 Maiu) a. e., orele 3 p. m. precis.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate și în conformitate cu dispozițiunile art. 68—79 din legea asupra Contabilității Generale a Statului. Supra oferte nu se primesc.

Concurenții, spre a fi admiși la licitațiune, vor depune la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, sau la ori ce altă Administrațiune financiară, o garanție în numerar sau în efecte publice garantate de Stat în sumă de (40.000) patru-zeci mii lei, prezentând recepisa de depunere odată cu oferta.

Concurenții mai sunt datori să prezinte Primăriei certificate legalizate în regulă, emanând de la autoritățile competente

din țara de origine, iar Societățile Statutele de organizarea lor, prin care să probeze că dispun de mijloace suficiente și de capacitatea de a întreprinde lucrările ce fac obiectul acestui caet de sarcini.

Concurenții fără referințe serioase nu se admit.

Ofertele în plic sigilat vor fi depuse sau vor parveni la Primăria Constanța cel mai târziu la data și ora fixată mai sus și vor fi adresate:

D-lui Primar al Comunei Constanța

LA CONSTANȚA

(Romania)

ele vor purta mențiunea:

«Ofertă pentru concesiunea alimentării cu apă potabilă a orașului Constanța».

Ofertele primite la Primărie după ora și ziua licitației, și cele care nu vor fi însoțite de recepisa constatatoare de depunerea garanției, vor fi considerate ca nule și neavenite.

Caetul de sarcini se poate vedea în cancelariile Primăriei orașului Constanța în toate zilele de lucru de la orele 8—12 a. m. și de la 2—6 p. m.

Tot în condițiunile de mai sus se va ține licitațiune și pentru darea în concesiune a iluminatului orașului cu electricitate sau cu gaz în ziua de 28 Aprilie a. e.

No. 10344

1903 Februarie 27.

p. Primar, I. SÂNTU.

Secretar, ST. DAN.

AVIS
Clopotे Bisericesti
GARANTATE
Fabricațiune Română
Se găsește de vânzare la D-l
Tache Manicatide, Constanța.
Strada Mahomedană No. 36.

INCANTĂTOR
este un obraz fin curat, o înfățișare fragedă și trandafirie, o piele albă, catifelată și un teint strălucitor.
Toate aceste le produce
Sapunul Lapte de Crin
din RADEBEUL
al Casei Bermann & C-ie
RADEBEUL-DRESDA
Marca fabricii UN CAL DE LEMN
Bucata lei 1-50
De vânzare la: L & J. Lascariidis și M. Beresovici. — Constanța.